

SELFİ

Ali Haydar HAKSAL

Yeni güne ve zamana yeni bir bakış. Hayatın köreldiği bir zamanda. Ötesi yok bunun. Geçmişin güzelliklerinin üzerinden bir karabulut geçti. Ne var ne yok silip süpürdü hayatından. Geçmiş i örttü, bir kara not bıraktı, geleceğin kapısına bir not düştü, umuda dair. Trajik olanın ta kendisi. Hem kötü hem de iyi. Kalbin üzerine çöreklenen günlerin ardındandı bütün bunlar.

Şiirin ritmindeki sesini zamana ve uzama saldı. Karşılığı var mıydı, yok muydu düşünmedi. Şiirdi, sest i, ritimdi, kalbin vuruşuydu. “Hayatın en güzel, en canlı, en içli zamanını yaşadım. Olması gerektiği gibi. Gözler üzerimdeydi, ben de bundan mutluydum. Kanatlıydım, ayaklarım yere değmiyordu. Güvenim bana güç veriyordu. Bu, ancak bir kez yaşan ırdı ve süregidecekti. Zamanın akışı dilediğim gibiydi. Rüya mıydı, gerçek miydi? Yaşadım. Yaşadım...” Bu sözcüğü iki kez yineledi. Belki daha çok ve altını çizerek sürdürebilirdi. Yutkundu.

Gözü, hayatının ışıltısında kendisine sunulandı. Bu bağış, bu adayış canından, kanından ve ruhundandı. “Göge tırmanan bir çocuk..” vardı hayatında. Gönlünün ve hayatının bağı. Bundan sonra atacağı adımların önündeki başlıca engel. Bağlayan bir güzellik. Başka güzelliklerin önündeki set. Zorluğu da burada hayatın.

Bir gün hayatının birden değişebileceğini ummuyordu. Farklı bir duruma seyredebileceğini düşünemiyordu. Nasıl da her şey bir anda bir başka yöne dönebiliyordu. Bunu belki de hiç anlamayacaktı. Asıl zorluğu da buydu onun.

Sesine ses veren karşılık yepyeni bir kapı araladı. Başka bir ses de vardı. Birbirine karışan. Oyalayan, zaman zaman yoran, zaman zaman bunaltan, kimi zaman da gelgit yaşatan. “Bana zaman gerek. Zamanımın çalınmasını istemiyorum. Ben, bana kalmalıyım. Ben benimle giderek donanmalıyım. Yolun başındayım. Yol neresi, ben neredeyim ve neresindeyim? Benim için bu da belirsizdi. Güvensizlikten değil, bir başıma olmanın ya da yalnızlığımın beni bir boşlukta bırakmasındandı.” Arada bir duruyor, soluklanıyor, keskin ifadeler ile karşılık veriyor. Kimi zaman ironik bir vurgu ile her şeyi ters yüz ediyor. Sözlerin altından giriyor üstünden çıkıyor. Gündelik olan ile olmayan arasında sürekli geliyor ve gidiyor.

“Hayatımda bir kütük var. Doğru da okusan kütük, ters de okusan kütük.” Dudakları büzüldü, keskin bir bakış ile yöneldi. Bu onun keskin dilinin bir anını gösteriyor. Üstüne basa basa söylüyor. “Kütük!”

Selfi karesine baktı. “İşte tam da bu” dercesine. Selfi yaparken ön planda kendisi, geri planda kütük. Kütük öyle bir bakıyor, belirsiz, sanki nedensiz. Niçin baktığı bile anlayamıyor.

“Ben kimim, önemli mi? Adım anılmasa da olur.”

“Olur mu öyle şey? Belirsizlik ne anlam ifade eder ki?”

“Bu anlatıda da kahramanın adı olmasın! Böyle bir öykü olsun.”

“Beni zora koşuyorsun!”

“Hüner burada işte.”

“Zora gelemem, beni uğraştırma!”

“Off konuşmada ne çok da ısrar ediyorsun!”

“Peki.”

“Anında alınganlık gösteriyorsun. Bunu kaldıramam. O diğeri var ki bütün derdi ben, benimle sabahtan akşama kadar konuşmak, laf yetiştirmek, cevap beklemek, arada laf sokuşturmak. İşim var, sorumluluklarım var. Bazen de onun yüzünden zorda kalıyorum. Bunu, kendisine de anımsattım, aldırdığı yok. Gene başa dönüyor, kimi zaman da takılmış bir plak gibi. Benim başka bir niyetim de yok ki...”

Ne demek istediği belli. Demek ki anlatıcı ile arasında da böyle bir çekişme olacak. Bu bir uyarı aynı zamanda. Seninle uğraşacak vaktim yok. Beni bana bırak diyor. Bunu anlamalıydı anlatıcı da. Herkesin kendine göre bir zamanı, bir dönemi var. Hem söylenir ya dengi dengine. Kendine göre konuş, kendine göre düşün ve öyle yaşa. Geçmiş geride kaldı, geleceği olan zaman ise belirsiz. Geleceği kalmamış birinin kendini, bir yere konumlandırmasının ne anlamı olabilir. Birinin, otur oturduğu yerde demesi gerekiyor. O zaman sözün de, düşüncenin de bir anlamı ve yeri olur.

Adını anamayacağına göre, bundan sonra kendisiyle nasıl konuşabilir, nasıl dertleşebilirdi ki. O da durumun farkına vardı. Bu, diğerine benzemiyordu. Benzememeliydi. Hayatındaki benzerlikleri olanların çokluğunu artık kaldıracak durumda değildi. Kütük, diğeri, anlatıcı, arkadaşları dostları, yakınları. Karmaşık bir durum. Hepsini sıralamaya kalksa, tespihin taneleri gibi art arda dizse değil doksan dokuz onun katını bile geçerd. Bu konuşmaların ardından anlatıcının gönlünü almak için kadraja kendisini ve Kütük'ü alan bir kare sundu. Ön planda kendisi vardı. Gülümseyen, bakışları mutlu ve ışıltılı, yüz ifadesi rahat ve kendinden emin. Geri planda, masanın diğer tarafında kalan Kütük ise öylesine, anlamsız uzaktan, yabancı biri gibi bakıyor. Sanki o artık hayatın gerisinde kalmış kalmalıymış gibi bir görünümde.

Kadraja takılan, somutlanan ve donan yüzün mutlu, bir selam, bir içtenlik, bir sevgi yüz ifadesinin yansıması. Dolunayın dolgunluğu gibi. Bu karenin ardından kendini tanıtmaya, anlatmaya gerek duymadı. Ama söyleyecekleri vardı elbette.

“Göge tırmanan Başak... Bak ki isim vermeyecektim. Anlatına somut bir malzeme sunmayacaktım. Ağzımdan kaçtı bir kere. Anlaşılan o ki güven duygusu bir anda sarsılmaya neden olabiliyor. Bu küçük ayrıntıda bile. Neyse, olan oldu bir kere. Bu ismi çocuğuna verirken uysal, başı önünde, ağırbaşlı biri olsun gibi niyetim yoktu. Bu, benim tercihimdi. Bereketi, güzelliği simgeleyen bir isimdi benim için. Öyle düşündüm. Zaten uysal biri olsun gibi bir niyetim olamazdı. Çünkü kendim öyle değilim bir kere. Olamadım. Tamam, söz dinler biriydim, kimseyi kırmıyordum ama içim taşkın bir nehirdi. Beni ben bile durduramazdım. Ama zararım mı desem kârım mı desem kendime oldu. Başak daha gözlerini

az çok bilince ve sözcüklere açar açmaz, okuduklarımı sesli olarak ona okudum. Sanki bir şeyler anlıyormuş gibi, sanki Kütük'e inat onu hayata farklı hazırlıyormuşum gibi yapıyordum. Emeklerim boşuna gitmemiş. O bana bir yandan kulak verirken bir yandan da taştıkça benim sınırlarımı zorlamaya başladı. Sanırım ipin ucunu kaçırdım. Artık yere sığamadı ve göğşe tırmanmaya başladı. Bundan sonra ona bu coşkunuğuna uygun bir isim buldum. Göğşe Tırmanan Çocuk. Kendinden büyük laflar ediyor. Haa, şunu söyleyeyim ki bu, bir televizyon çocuğu değil, ondan uzak tutuyorum. Benim söylediğim gibi ağır sözler ediyor. Onu ilk kez gören ve duyanlar şaşıyor. Belki de hayatın sıradanlığına düşmesin diye ona bu kadar yükledim. Şimdi huzursuz, ben de öyleyim. Sınırlarını çoktan aştı. Ona çocukluğunu yaşatmama gibi bir tehlike ile karşı karşıyayım. İki huzursuz bir aradayız. Ben bile artık ona yetemiyorum bazen. Bir gün: 'Seninle ne iyi anlaşıyoruz, değil mi' demez mi bana! Aman Allah'ım! Bundan sonra gel de çık işin içinden. Çıkmazımı kendim hazırladım. Hayatımın çıkmazını hazırladığım gibi. Böyle olmasını ister miydim hiç! Olan oldu bir kere. Ve ben, kaderimin yolundayım. Başak bunu yeterince belirledi. Ne onun ne de kendimin sınırlarını zorlayacak değilim.

Başak'ı kadraja dahil etmedim, uzak tuttum. En azından onu böyle de olsa korumalıyım. Böylesi daha iyi.”

Kadraja takılan masada kül tablasındaki izmaritler, yarıya kadar içilmiş çay bardakları, bir kenarda duran, közün üzerindeki demlik...

Kütük'ün yüz ifadesi alabildiğine gergin. Ağır bir yükün altında gibi duruyor. Gene geri planda. “Öyle olsun, olmalı da. Bunu hak ediyor” demeyi de ihmal etmiyor. Anlatıcının yorumu değil bunlar. O, dışarıdan biri, sadece bir tanık. Adı üzerinde anlatıcı.

Kadraja takılan ve donan yüzün kendisi. Yakışıklı mı, evet... Meslek sahibi mi evet... Bir kadının beklediği ve umduğu bütün özellikleri taşıyor mu, evet... Dahası, dahası yok bunun. Bunları düşünürken “Kütük dedim. Terside de düzü de bu!” Neden bu konuda bu kadar ısrar ediyor ki. Ediyor işte. Kendisi ise bu kadar gergin bir ortamın, ruh hâlinin yansımasının çok ötesinde. Aralarında dağlar kadar fark var. İki ayrı dünya. Selfi çekimi yapanın yüzü oldukça rahat, bakışı ve gülümseyişi kendinden

emin, başka bir dünyadan başka bir dünyaya bakıyor, “İşte ben buyum” der gibi. Yanı başında bir kitap duruyor, bir değil bir iki ve belki de fazlası. Belli ki alışverişten yeni gelinmiş, belli ki merak edilen ve karıştırılan kitaplar öylesine üst üste konulmuş. Düzgün durmuyorlar. Kitapların sırt yazıları okunamıyor. Proust mu, Dosto mu, William Faulkner mı, Atay mı, Özdenören mi? Her biri farklı dünyanın insanı. Hepsisi de insan ruhunun deşicileri, didik didik edicileri.

“Ben de onlar gibi olabilir miyim?”

“Dur bakalım, onlar kalemlerinin uçlarını yontarlarken ya da dolma kalemlerinin mürekkebinin kâğıda aktarırlarken, anlattıklarının peşinde koşarlarken kendilerine yetişemezlerken ve ömürlerinin son nefeslerine kadar kendilerini eserlerine, kahramanlarının ruhlarına hohlarlarken... Dur bakalım. Sen, bilgisayar çocuğusun. Parmakların tuşlara değişiyor zahmetsiz. Henüz parmaklarının ucundan ruhunun acıları yetirince sızılmıyorken. Hem sen, o, diğeri... İkincisi, üçüncüsü, ha bir de anlatıcı etti dört kişi arasında bocalayıp dururken. Üçü bir adam eder mi etmez mi?” Bunu söylerken acı acı gülümsedi. İşte şimdi tam onu can evinden vurdu. Bu, bir hakaret değildi, doğaçlama ortaya düşüvermişti. Enerjisinin taşkınlığında ve belki de her birinin ayrı bir yanının, özelliğinin farklı olmasındandı.”

“Ben aşk meşk derdinde değilim. Kaderimin ve kendimin derdindeyim. Benim yolum çizildi bir kere. Ben, Kütük ve Başak birbirimizin kaderi olduk bir kere. Öteki beriki ne der, ne düşünür umurumda olamaz. Ben işte şimdi kendimin arayışındayım. Kendimi buldum mu, buluyor muyum? En kısa ya da boyutlu bir anlatıcı olarak görebilecek miyim, göremeyecek miyim? Bu devasa kitapları yutarken, gecemi gündüzümü onlara ayırırken, bir yol, biz iz tutturur muyum ona bakıyorum. Başak izin verirse, ben ondan fırsat bulursam, kaşla göz arasında, kaygısız, takılması bir şeyler devşirebilirim!.. Burada ne mutlu bana diyemiyorum. İşimin zor tarafı da bu”

“İşin hem zor hem değil. Büyük hedefler koyuyorsan bu seni zorlar. Kendin olmana bakarak, kendi sesin, soluğun, bakışın, acın, sevincinle yola düşmelisin... Ama sadece kendin değil. Kendin dışında, her insanı kendin gibi düşünürsen. Cinsine bakmadan kendini onun yerine koyar-

san, onun ruhuna kendi ruhunu kararsan o zaman sen senden olanı ortaya çıkarırsın...”

“Ne beylik laflar ama..”

“Öyle mi?”

“Daha ne olsun?”

Kendine listelediği, sıraladığı, kendini adadığı bu karmaşanın içinden nasıl bir yol bulacağını kendisi de bilmiyor aslında. Biliyor da bilmiyor gibi görünüyor. Çünkü bir karmaşa ve kararsızlığın tam orasında. Bu karmaşık dünyanın en çetrefilli, en insan ruhunun içinde gezineni ve belki de kendisi de onların dünyasının bir yolcusu gibi.

“Yanılıyor muyum?”

“Hayır, her şey ortada.”

“Kütük... Bağışla, haksızlık mı ediyorum. Bunu söylemekten pek de hazzetmiyorum. Bir insana böyle hitap etmeyi yakıştıramıyorum...”

Gülümsedi. Tıpkı kadrajdaki rahat yüz ifadesindeki rahatlığında olduğu gibi. Sustu. Olması gereken buydu sanki. Sabrı taşıtı.

“Onu başka nasıl tanımlayabilirim ki!”

“Tıp...”

“Olur mu, yolculuk asıl şimdi başlıyor.”

“Ben susmalıyım...”

“Hayır!..”

“Tıp...”